Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXVIII., Št. 229 — Ljubljana, sreda 9. oktobra 1935 — Cena Din 1.-

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit vrst à Din 2.-, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.-, večji inserati petit vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Na današnjo prvo obletnico smrti velikega kralja je ves jugoslovenski narod obnovil zaobljubo, da hoče zvesto čuvati in izpolnjevati njegovo poslednjo željo in oporoko

Beograd, 9. oktobra. r. Vsa Jugoslavija je danes v globoki žalosti obhajala prvo obletnico tragične smrti svojega velikega kralja Mučenika, blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. V vseh krajih so bile svečane zadušnice, ki so se jih udeležili ne samo oficielni predstavniki oblasti, nego nepregledne množice naroda, ki je s tem ponovno manifestiral svojo globoko spoštovanje do nepozabnega kralja Uedinitelja in svojo neomajno ljubezen in vdanost do kraljevskega doma in do velike, močne in zedinjenje Jugoslavije. Posebno velike svečanosti so bile v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani ter drugih večjih mestih, najtužnejša pa je bila svečanost na Oplencu, kjer so zadušnici prisostvovali vsi člani kraljevske rodbine s Nj. Vel. kraljem Petrom in kraljivo Marijo na čelu. V Beogradu je bila dopoldne svečana zadušnica v Saborni cerkvi. Navzoči so bili med drugimi odličniki oba kraljevska namestnika gg. dr. Stanković in dr. Perović, vsi člani vlade, narodni poslanci in senatorji, vsi tuji diplomati ter nepregledna množica naroda.

Narodno predstavništvo na Oplencu

S posebnim vlakom so opoldne odšli člani Narodnega predstavništva, senatorji in narodni poslanci, na Oplenac, kjer se je ob veliki asistenci vršil parastos za kralja Uedinitelja. Globoko pretreseni so se člani parlamenta poklonili v cerkvi spominu velikega kralja ter se nato zbrali pred cerkvijo. Na stopnišče sta stopila oba predsednika ter imela žalne govore.

Predsednik senata dr. **Ljubo Tomašić** je izvajal:

Senat in Narodna skupščina sta se zbrala danes na Oplencu, da izvršita svojo tako prirodno in tako vzvišeno dolžnost napram spominu Viteškega kralja Uedinitelja, obenem pa pri tem viru čiste vere v boljšo bodočnost jugoslovenskega naroda črpata moč za pravilno delo, bodisi pod najtežjimi pogoji.

Senat je od Njega ustvarjena ustanova in je zato v prvi vrsti poklican, da se poglobi ves v njegovo delo in njegovo misel. Tako tudi je! Nad sto let je nadčloveška borba našega naroda gojila misel o osvobojenju in zedinjenju, da bi se ustvarila močna in jaka država z jakim edinstvenim in po edinstvu enakopravnim narodom. Za to misel so umirale in se žrtvovale generacije, za to misel je tudi naša generacija doprinesla milijonsko žrtev z napori in borbami kakršnim ni primera v zgodovini.

Ves v misli na moč in dobro vsega svojega naroda, iz katerega je tudi sam izšel, je na koncu, da bi bila žrtev popolna, doprinesel zavestno naš veliki kralj tudi sebe kot žrtev za isto misel. In tako je dal naš narod za svoje osvobojenje in zedinjenje svoje najboljše iz vsega najboljšega.

Malodušniki, kakor tudi zli duhovi so verovali, da bo s poslednjo in najbolj plemenito žrtvijo uničeno delo, za katerega so umirala pokolenja. Ves narod je v svoji neizmerni žalosti za poslednjo in največjo izgubo tiho in mirno prenašal te po duhu male, a po srcu bedne. Toda na dan 6. septembra, ko je po prirodnih zakonih smel ta narod pozabiti na svojo neizmerno žalost ter dati izraza svoji radosti, ker vidi v nasledniku Velikega očeta dostojnega sina, se je z vso svojo silo zaobljubil, da bo delo velikih žrtev in svojega nepozabnega kralja čuval ter očuval, čisto kakor svetinjo.

Senat, ki predstavlja vez volje enega in edinega predstavnika naroda, njegovega kralja in naroda samega, ima biti in je tudi živo poosebljenje te skupne in enotne volje. Senat bo, kakor je bil doslej, tudi v bodoče zvest zaščitnik enotne in iste misli kralja, ki se je žrtvoval, in naroda, ki ni opustil, da tudi s svoje strani doprinese žrtve, večje od največjih, kadar je tako zahtevalo splošno dobro.

Počivaj, naš veliki kralj Uedinitelj, v miru, ker bdita Tvoj narod in njegovo predstavništvo nad Tvojo zaobljubo, za katero si se žrtvoval.

Nato je izpregovoril še predsednik Narodne skupščine g. **Čirić**.

S klici »Slava kralju Mučeniku!« so zapuščali senatorji in poslanci zadnje počivališče Voditelja naroda ter se vrnili preko Mladenovca v Beograd.

Francozi o Viteškem kralju

Pariz, 9. oktobra. AA. Znani francoski general Ninessel je objavil v listu »Paris Soir« članek za obletnico mučeniške smrti kralja Aleksandra. Pisec opisuje najprej vrline pokojnega kralja kot vojaka, zatem pa junaško borbo Srbije v letih 1912 in 1913 ter herojsko mučeništvo Srbije v svetovni vojni. Tudi nalogi, ki je čakala kralja Aleksandra po vojni, posveča svojo pozornost pri čemer poudarja zlasti njegovo izredno razvit čut dolžnosti. V miru, pravi pisec, je kralj Aleksander vedno znova dajal dokaze o svojih redkih državniških vrlinah in o svoji izredni politični razsodnosti obenem pa je bil popoln mož in oče družine. V svetovni vojni, ko se je boril skupaj z našimi četami, so njegove vrline zbudile visoko spoštovanje in ljubezen pri vseh zavezniških generalih. In kaj so sodili o njem naši vojaki? To je najbolje povedano z besedami, ki sem jih čul ob kraljevi smrti iz ust preprostega moža v Parizu:

»Videli smo ga v strelskih jarkih. Bil je hraber in vrl mož.«

Te lepe pohvalne besede, preproste in naivne po obliki, so vredne vojaka, kakršen je bil kralj Aleksander.

Svoj članek zaključuje pisec z besedami:

Njegove velike vrline in usluge, ki jih je storil ne samo svoji domovini, temveč tudi evropskemu miru, bi že same po sebi zagotovile temu plemenitemu vladarju slavno mesto v zgodovini, njegovo mučeništvo pa daje njegovemu spominu avreolo apoteoze. Njegov spomin bo večno živel med nami, poln občudovanja, in globoke bolesti, ki jo je zbudila njegova smrt v vsem francoskem narodu.

»Petit Journal« je objavil članek izpod peresa Paula Guicharda, ki se je v trenutku atentata vozil v avtomobilu pred kraljevim. Pisec članka zelo živahno opisuje tragični dogodek. Peljali smo se, pravi Guichard, pred kraljevim avtom, tedaj pa je nastal silen krik in vik, kakor bi bil vstal iz samega cestnega tlaka. Obrnili smo se. Okoli kraljevega spremstva je nastala zmeda. Pokali so streli. Planili smo tja. Neki polkovnik v paradni uniformi je zamahnil s sabljo po nekem človeku, da je padel krvav na tla in se valjal v krvi. Izročili so ga policijskim agentom in množici. Zavladala je nepopisna zmeda. Čuli so se bolestni kriki, padala so kratka povelja. Ženske in otroci so bežali na vse strani ali pa krvavi padali po tleh. Kraljev avtomobil je zdrvel mimo nas z vso naglico. Na zadnjem sedežu je sedel jugoslovenski kralj Aleksander. Glavo je naslanjal na avtomobilska vratca. Admiralska čepica je ležala za njim. Prsi so mu bile oblite z velikimi krvavimi madeži, ki so pordečili veliki kordon legije časti. Barthou je z okrvavljeno roko skočil iz avtomobila s pomočjo nekega policista in rdeča sled je kazala pot, kjer je šel. Na sprednjem sedežu kraljevega avtomobila je bil general George. Šofer je pognal z vso silo. Tako je okrvavljeni avto vozil vse do prefekture skozi vrste vesele in navdušene množice, ki je vzklikala »Živel kralj!« v resnici pa je pozdravljala umirajočega človeka. Strašno je bilo to. Takrat je nenadoma stopil iz voza ki je vozil za kraljevim avtomobilom višji jugoslovenski častnik in se kakor iz uma obrnil proti radovednežem: »Vi vzklikate »Živel kralj, vi lahko vzklikate Živel kralj!«

Kralj je žal naglo izdihnil. Barthou, ki mu je iztekla kri zaradi slabe obveze rane, je moral prav tako umreti malo kasneje v bolnišnici, kamor so ga prenesli.

Na koncu pravi pisec:

Minilo je leto dni, toda čeprav bo strahotno dejanje, izvršeno takrat, ostalo večno živo v spominu Francozov in Jugoslovenov, se dvojni namen, ki naj bi se bil z njim dosegel, ni izpolnil.

Spominske svečanosti v Ljubljani

Ljubljana, 9. oktobra

Kruta bolest lanskega 9. oktobra se je ublažila, a spomin nanjo je še grenak. Ljubljana je ob obletnici tragične smrti viteškega kralja Zedinitelja na najlepši način manifestirala globoko žalost, ki jo prešinja ob misli na mučeniško smrt pokojnega vladarja.

Že snoči so raz hiš zaplapolale žalne zastave, danes je pa Ljubljana vsa v črnem. Ni je hiše v mestu, s katere ne bi vihrala črna zastava ali državna zastava na pol droga in v duši slehernika se je naselil grenak občutek. V sivo meglo zavite ulice so davi zgodaj oživele. Prijatelji, ki so se srečavali, so obujali spomine na lanski 9. oktober.

Pred 8. so se v mestu pojavile trume šolske mladine. Deca je hitela v šole, kjer je prisostvovala komemoracijskim svečanostim in nagovorom svojih učiteljev ter žalnim šolskim mašam v posameznih cerkvah. Tudi mladina je občutila globoko žalost, ki preveva danes vso državo. Še ona, ponavadi vsa razigrana, je bila danes mirna, zavedajoč se, da ni več njega, ki je mladino najbolj ljubil in ki ji je hotel pripraviti svetlejše dneve.

Trgovine v mestu so zaprte in tudi sicer počiva danes domala vse delo. Društva in organizacije so se popoldne oddolžile z žalnimi sejami spominu velikega pokojnika. Žalost ni zajela samo mesta, marveč prevladuje žalno razpoloženje tudi zunaj, na periferiji in v širni okolici Tudi zunaj vise črne zastave z vseh hiš. V tihi žalosti se nagibajo misli meščana, obrtnika in delavca k spominom na pokojnega vladarja. Popoldne se bo zbirala Ljubljana na Kongresnem trgu, kjer bo ob katafalku na viden način pokazala kako vdana je bila viteškemu kralju Aleksandru in kako siina je nje bolečina ob spominu na njegovo mučeniško žrtev.

★

Ob 8. je bila liturgija v pravoslavni kapeli vojašnice vojvode Mišića, ob 9. pa svečan parastos. Oboje je opravil ob asistenci pravoslavni prota Budimir, žalostinke pa je pel ruski pevski zbor. Žalnim cerkvenim svečanostim so prisostvovali divizijonar general Nedeljković, komandant mesta general Pekić, brigadni general Jovanović, ban dr. Natlačen s podbanom dr. Majcnom, pedsednik občine dr. Ravnihar, predstavniki in šefi vseh državnih in samoupravnih uradov, zastopniki raznih društev in korporacij, celokupni zbor aktivnih oficirjev kakor tudi mnogi rezervni oficirji, polnoštevilno pa sta bili zastopani tudi tukajšnja pravoslavna cerkvena občina in ljubljanska ruska kolonija.

Po končanem obredu je imel prota daljši spominski govor, v katerem je poveličeval vrline blagopokojnega kralja Aleksandra Uedinitelja in njegove zasluge za naš narod in domovino. Zaključil je z vzklikom »Slava njegovemu spominu!«, ki so se mu vsi navzoči pridružili in trikrat vzkliknili »Slava!«

Pred kapelico je stala vzdolž sokolskega Tabora častna četa vojakov s praporom, ki je bil ovit v črno in ko je po končanem parastosu g. divizijonar zapuščal kapelico, je oddal salvo, godba dravske divizije pa je zaigrala žalostinko Vsi predstavniki oblasti so se nato odpeljali v stolnico.

Ob 10. je bila zadušnica v stolnici, ki je bila vsa razsvetljena. Klopi v prvih vrstah in klečalnik za divizijonarja in bana pa prevlečeni s črnim blagom. Prošt dr. Nadrah je namestu odsotnega škofa dr. Rožmana odpel Miserere in Libero ob številni asistenci duhovščine. Žalnim cerkvenim obredom so tudi prisostvovali najvišji predstavniki civilnih in vojaških oblasti z divizijonarjem generalom Nedeljkovićem in banom dr. Natlačenom na čelu, poleg ostalih odličnih predstavnikov javnosti pa so bili navzoči tudi vsi tukajšnji konzuli.

Po končani komemoraciji je vojaška četa pred cerkvijo oddala salvo, godba dravske divizije pa zaigrala žalostinko. Ob 10. je evangelski pastor Michael Schafler opravil žalne cerkvene obrede v evangelski cerkvi na Gosposvetski cesti, ki so jim tudi prisostvovali mnogi predstavniki oblasti in evangelski verniki.

V Mariboru

Maribor, 9. oktobra.

Ob 10. je bila v stolnici žalna pontifikalna maša ki jo celebriral mariborski škof dr. Tomažič ob številni asistenci. Pred cerkvijo je stala častna vojaška četa s polkovno zastavo in generalom Hadžićem na čelu. Žalni službi božji sta prisostvovali med drugim oba sreska načelnika dr. Šiška in dr. Popović, mariborski župan dr. Juvan, bivši župan dr. Lipold, predsednik sodišča dr. Žiher in mnogi drugi. Po cerkvenih svečanostih je oddala vojaška četa tri salve, godba pa je intonirala žalostinko.

Žalni cerkveni obredi so se vršili tudi v pravoslavni in evangelski cerkvi.

Žalni koncert „Tabora“

Ljubljana, 9. oktobra.

V ponedeljek 7. t. m. zvečer je v frančiškanski cerkvi mešani pevski zbor »Tabora« s sodelovanjem koncertne pevke Justine Dolenčeve, članice Narodnega gledališča, tenorista Angela Jarca, organista patra Frančiška Ačka, violinista Karla Vekjeta in pod vodstvom društvenega zborovodje Frana Venturinija v spomin na prvo obletnico smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja žalni koncert. Na sporedu je bila kot prva točka »Tema z varijacijami« za orgle francoskega orgelskega mojstra iz C. Franckove šole Alekz. Guilmanta. To, dalje pa Satnerjeva »Poobhajilno«, kakor tudi zaključno točko koncerta Brotigov »Preludij in fugo« (pa brez fuge), ki je izostala, je samostojno odigral pater Fr. Ačko ter se je prezentiral kot mnogo obetajoč, kvišku strmeč orgelski umetnik. Poleg teh orgelskih solotočk je s poglobljenim razumom in lahkotno spretnostjo absolviral tudi spremljevalni part k vsem ostalim pevskim in solističnim točkam. Ne moremo ravno trditi, da bi te predtavljale bog zna kakšno visoko umetniško vrednost. Razun Tartinijevega »Grave«, so bile to domače stvari toplega, religioznega občutenja, priprostih oblik in dognanih glasbenih smernic, ki so jih deloma zbor, deloma solisti izvajali na moč dostojno, in v visoki meri izklesano. Lepo zaokroženo je izzvenel Rottov »Očenaš«, violinist Vekjet, ki da dosedaj še nisem srečal na koncertnem odru, se je izkazal kot spreten goslač, prijetnega, širokega tona in izčiščenega okusa. Poleg Tartinijevega »Grave« je zaigral tudi »Largo« skromnega komponista V. G. Koncertna pevka sopranistka Dolenčeva je odlična solistka, kar je že s svojimi nastopi premnogokrat dokazala in sedaj vnovič z ljubeznivo Premrlovo skladbo »Moja mati«, s solom v priprostem, a iskrenem Prelovčevem mešanem zboru z orglami »Zdrava Marija« ter v skladbi meni neznanega komponista R. P. Batista »K oltarju«, pri kateri je obljubljeni violinski soli tudi izostal. Izosata je končno, žal še skladba D. Švare »Kvišku srca«. Försterjev » Slavospev junakov« je že nekoliko okostenela stvar brez močnejšega zamaha. V srednjem delu je tenorski solo, ki ga je z zanosnim, sočnim in prijetno barvanim glasom zapel A. Jarc.

K ostalim stvarem so se pridružili tudi mnogi dosedaj vedno redni in točni koncertni obisovalci. Saj je bilo poslušalcev precej, a da bi bilo 1. oktobra, bi bila prostrana cerkev polna in to bi zaslužili prireditelji, bi zasužil program, a predvsem zaslužil bi to plemeniti namen žalnega koncerta

—č.—

Žalna svečanost v Sofiji

Sofija, 9. oktobra. AA. Na dan obletnice tragične smrti kralja Aleksandra I. je priredil kralj Boris ob 10. dopoldne v dvorni kapeli žalno svečanost.

Gverilska vojna v Abesiniji

Dočim je na frontah nastal zastoj, se vedno bolj razvija gverilska vojna v zaledju italijanskih čet

London, 9. oktobra. AA. Operacije na fronti v pokrajini Tigre so se prekinile. V zasedno ozemlje so Italijani poslali tisoče italijanskih in domačih delavcev, ki naglo gradijo ceste, da se omogoči redno zalaganje vojske z živežem, vodo in strelivom.

Abesinska vojska pod poveljstvom Rasa Sejuma se utrjuje na fronti med Makalo in Aksumom. Kakor Abesinci so Italijani znatno ojačili severno fronto, kjer je pričakovati veliko abesinsko protiofenzivo. Italijanska letala so bombardirala nekaj novih krajev. Večje število oddelkov italijanske vojske rekognoscira teren okrog Adue in se bori proti mnogoštevilnim skupinam Abesincev, ki napadajo italijanske straže in manjše utrdbe.

Ogorčene borbe so se včeraj razvile v zapadnem sektorju fronte med abesinsko vojsko in tretjo italijansko armijo. Abesinci so imeli velike izgube.

Addis Abeba, 9. oktobra. r. Vse kaže, da nameravajo Italijani na severni fronti prodirati proti Makali, ki leži 65 milj južno od Adue. Ne glede na abesinski odpor bodo imeli na tej poti hude ovire zaradi težko prehodnih vrhov in klancev. S tanki na takem terenu ne bodo mnogo dosegli, prav tako pa bo morala zaostati tudi težka artiljerija. Zato se Abesinci tem bolj pripravljajo na odločen odpor.

Kakor znano, se je abesinski cesar odločil postaviti se na čelo armade. Doslej se na vseh treh frontah bori okrog 120.000 Abesincev, v 14 dneh, ko bo dovršena mobilizacija, pa bo na frontah bržkone že 500.000 do 600.000 dobro oboroženih vojakov. Glavni stan abesinske vojske bo v bližini Desijea.

Upor v zasedenem ozemlju

Domačini v zasedenem ozemlju povzročajo Italijanom hude skrbi

Rim, 9. oktobra. r. Po nalogu italijanskega vrhovnega poveljnika generala de Bona je večina italijanskih letal izvedla izvidne polete o gibanju abesinskih čet in nad postojankami nasprotnika. Letala so ugotovila prihod močnih čet Abesincev pred levim in desnim krilom abesinskih čet pri Makalu in Aksumu. Glede vesti abesinske vlade o uporu domačinov za hrbtom italijanske fronte se izjavlja, da so se proti koncu tedna ugotovila močna zbiranja Abesincev in njim prijavnih domačinov pri Amba Birčutanu za italijanskimi postojankami. Italijanske čete pa so po dvodnevnem boju razpršile upornike. Pogamala so tudi italijanska bombna letala.

Dezertacije eritrejskih domačinov

Addis Abeba, 9. oktobra. AA. Uradno poročajo, da je v pokrajini Makali pobegnilo 50 domačinov italijanske vojske k Abesincem in pripeljalo s seboj en top in več strojnic. Pri Adami se je vdalo 200 domačinov italijanske vojske z več strojnicami.

Abesinci vdrli v Eritrejo!

Zasedli so važne strategične točke in skušajo priti Italijanom za hrbet

Pariz, 9. oktobra. r. Iz abesinskega vira so francoski listi dobili naslednje vesti:

Abesinske čete so zasedle več vasi v Eritreji, med njimi križišče Adi Kai. Poleg tega so po vesti »Paris Soira« abesinske čete zavzele mesto Dolo, ki leži na tromeji. To mesto so bile pred nekaj dnevi zasedle italijanske čete. Iz Addis Abebe javljajo, da prodira Ras Kassa z 80.000 možni na desnem krilu italijanske armade ob reki Setit proti eritrejski meji. Tudi iz okolice Mahala javljajo, da se koncentrirajo tamkaj močne abesinske čete.

London, 9. oktobra. AA. Reuter poroča iz Addis Abebe: Po najnovejših vesteh vrše abesinske čete pod poveljstvom Rasa Sejuma na črti Dediasmača—Ajel in čete rasa Kase uspešne napade na italjanske čete proti Eritreji. Vojska, ki ji poveljuje ras Kasa, sestoji iz 80.000 vojakov in je že prekoračila eritrejsko mejo.

London, 9. oktobra. AA. Brigadni general Temperle pravi v »Daily Telegraphu«, da Italijani sedaj nekaj dni ne bodo silili naprej, ker morajo v zaledju zgraditi ceste, brzojavne in telefonske zveze, predvsem pa očistiti zasedene kraje iregularnih abesinskih čet, ki napadajo njihove straže in posamezne utrdbe. Šele pri nadaljnjem prodiranju na abesinsko ozemlje bodo Italijani naleteli na redno abesinsko vojsko.

Italijansko poročilo o položaju

Rim, 9. oktobra. AA. Agencija Stefani poroča: Ministrstvo za tisk in propagando je izdalo tale komunike:

Včeraj so se naše čete uredile na zavzetih postojankah za Aduo, obenem so pa opravljale prevozna sredstva. Mnogoštevilni oddelki inženjerskih čet in na tisoče delavcev popravlja ceste, tako da se vrši redna služba s tovornimi avtomobili tik do fronte. Sovražne napade so odbili domačini v italijanski vojski. Prebivalstvo zavzetega ozemlja stopa pod zaščito italijanske zastave, simbola civilizacije. Zdaj vlada spet normalno življenje. Domačini se v množicah vračajo na svoje domove in dobivajo od italijanskih oblasti živež in zdravila. Prebivalstvo izreka svojo zvestobo italijanskim poveljsvom, ustanovljenim takoj po odhodu bojnih enot. Začelo se je že štetje prebivalcev, ki se vračajo v čedalje večjem številu. Ujetniki z velikim začudenjem opazujejo bombna letala in tanke in govore o zmoti svojih voditeljev, ki so z ogorčeno propagando ustvarili v abesinskem narodu proti italijansko vojno razpoloženje.

Sueški prekop ne bo zatvorjen

Pariz, 9. oktobra. g. Upravni svet Sueškega kanala je imel včeraj svojo mesečno sejo. Razpravljali so tudi o vprašanju zatvoritve Sueškega prekopa ter so prišli do prepričanja, da je zatvoritev nemogoča, ker tega ne dopuščajo mednarodni dogovori. Odklonjen je bil tudi angleški predlog, naj se potroji pristojbina za vojaške transporte.

Novi italijanski transporti

Rim, 9. oktobra. AA. Računajo, da se na Rdečem morju nahaja zdaj okoli 25.000 italijanskih vojakov, poslanih v Eritrejo. Pristanišče Masava je zdaj tako preurejeno, da lahko sprejme po 3.000 mož in tri tosoč ton blaga na dan.

Prekinjenje diplomatskih odnošajev med Italijo in Abesinijo

Abesinski zastopnik v Društvu narodov Tekle Havariate je včeraj sporočil glavnemu tajništvu, da je abesinska vlada pozvala italijanskega poslanika grofa Vincija, naj zapusti Addis Abebo.

Abesinska nota pravi, da je abesinska vlada prvotno dovolila italijanskemu poslaniku ostati v abesinski prestolici, čeprav je ta primera v zgodovini, da bi ostal v prestolnici poslanik države, ki je v vojnem stanju ž njo. Abesinska vlada je italijanskemu poslaniku dovolila to pod pogojem, da se ne bo posluževal radijske postaje italijanskega poslaništva za drugačne kakor popolnoma zasebne namene, namreč, da je ne bo zlorabljal in ne bo delal neprilik abesinski vladi, toda morala je z obžalovanjem ugotoviti, da poslaništvo ni izpolnilo dane besede. Poslaništvo je postalo središče vohunstva in zarote proti redu in sistemu v Abesiniji. Zato je abesinska vlada pozvala italijanskega poslanika, naj zapusti Abesinijo. Ukrenila je vse potrebno, da bo mogel italijanski poslanik neovirano in udobno potovati in da se mu pri odhodu izkažejo vse dolžne časti. Prav tako je italijanskemu poslaniku zagotovljena nedotakljivost njegovega arhiva.

Kaokr se je zvedelo, je abesinska vlada obenem odpoklicala svojega odpravnika poslov v Rimu.

Ženeva sklepa o sankcijah

Danes bo skupščina Društva narodov sklepala o uvedbi sankcij proti Italiji kot napadalki v Abesiniji

Ženeva, 9. oktobra. Predsednik skupščine D. N. češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, ki je včeraj prispel v Ženevo, se je takoj po svojem prihodu sestal z Edenom, s katerim je imel daljši razgovor. Nato je dr. Beneš obiskal generalnega tajnika DN Avenola. Istočasno sta se sestala Eden in Laval. Namen razgovorov je bil priprava za današnjo razpravo skupščine DN, ki se bo sestala popoldne, o načinu izvajanja sankcij proti Italiji, ker je že ugotovljeno, da se ima Italija smatrati za napadalko. Na današnjem sestanku skupščina DN bodo izdelali samo program izvajanja sankcij. vse podrobnosti pa bo določil poseben odbor.

Protest barona Aloisija

Italijanski delegat baron Aloisi je včeraj pismeno sporočil generalnemu tajniku Društva narodov Avenolu, da se je odrekel pravici do obrazložitve stališča Italije glede na poročilo odbora šestih, ki zvrača krivdo za vojno v Abesiniji na Italijo, ker je bila njegova prošnja za odgoditev sklepanja sveta DN o tem poročilu odklonjena. Baron Aloisi obžaluje, ker se je prvič proti Italiji uporabilo postopanje, ki po njegovem mnenju nasprotuje običajnim določbam, ker po odločitvi DN Italija kot prizadeta stranka ni imela enkrat prilike obrazložiti po zrelem preudarku svojega stališča. Zato je izrazil tudi izrecen pridržek glede bodočih odločitev svoje vlade v tej zadevi.

Posvetovanja o sankcijah

Ženeva, 9. oktobra. b. Snoči so se vršili pripravljalni razgovori med angleškimi in francoskimi strokovnjaki glede sankcij, ki se bodo predlagali na današnji plenarni seji Društva narodov. Podrobnosti o teh sankcij se še niso mogle izvedeti. Navzočnost trgovinskih in gospodarskih strokovnjakov pa kaže na to, da so predvidene za sedaj samo gospodarske sankcije.

Italijansko ogorčenje nad ženevskimi sklepi

Rim, 9. oktobra. o. Sklepi Društva narodov so napravili v Rimu izredno globok vtis. Listi sicer ne objavljajo poročil odborov šestih in trinajstih, nego le ponedeljkov govor Aloisija in besedilo italijannskega protesta, vendar pa proglašajo, da se je Italiji v Ženevi storila nečuvena krivica. »Giornale d' Italia« nanglaša, da je Ženeva pod neposrednim vplivom Velike Britanije. »Popolo d Italia« zagotavlja, da bo Mussolini izvršil kljub vsem oviram, kar je v iteresu Italije. »Stampa«, ki razpravlja o sankcijah pravi, da se Angleži zavzemajo za prepoved uvoza deviz in valut v Italijo, ki bi paraliziral vso njeno zunanjo trgovino, do prekinitve diplomatskih odnošajev pa zaenkrat najbrže ne bo prišlo. Zaradi varnosti bo Velika Britanija na Sredozemskem morju obdržala vse vojne ladje, ki se tamkaj mude. List beleži nadalje trditve, da bodo pri sankcijah sodelovale tudi Zedinjene države in Japonska. »Corriere della Sera«, ki beleži isto vest je naravnost ogorčen zaradi takega postopanja Japoncev, ki so se polastili oblasti nad Mandžurijo, pa sedaj nasprotujejo, da bi Italija civilizirala Abesinijo.

Francoska sodba o italijanski politiki

Pariz, 9. oktobra AA. »Matin« poroča iz Rima, da ni nikjer opaziti, da bi bil Mussolini pripravljen za pogajanja. Če bo do pogajanj prišlo, še ne bo pomenilo, da bi bil italijanski vojaški prestiž obnovljen, nengo, da je italijanska vojska pri nadaljnem prodiranju v Abesinijo naletela na hude težave. Ker se take težave na severni fronti tudi zares pričakujejo, se v Ženevi že opaža pripravljenost Italije za pogajanja, v Rimu pa so še nadalje rezervirani. Sklep Društva narodov ni niti malo olajšal ureditve spora. Med Italijani je samo narastel odpor proti Društvu narodov.

Mejnik v delu DN

Pariz, 9. oktobra. o. Listi so danes z vso resnostjo obravnavali snočnje sklepe sveta Društva narodov. »Petit Journal« ugotavlja, da bo 7 oktober postal mejnik v razvoju mednarodne ustanove v Ženevi. Svet DN se je odločno postavil na osnovo kolektivnih sankcij. Prvič se je zgodilo, da je Društvo narodov sklenilo sankcije, ki so bile doslej samo predvidene. tudi praktično izvajati. Sklepi so izredno daljekosežni in nihče še ne ve, kakšne bodo posledice. »Journal« naglaša, da svet ni razpravljal o proceduri, nego je za sedaj samo ugotovil vojno stanje med Italijo in Abesinijo ter italijansko krivdo. Priznati je treba, da je angleška delegacija v Ženevi dosegla izredno velik uspeh. Lavalu ne preostaja ničesar drugega kakor, da skuša ublažiti sankcije ki se bodo sedaj avtomatsko pričele izvajati. Enakega mnenja je tudi »Matin«.

Angleži pozdravljajo ženevske sklepe

London, 9. oktobra. o. Ves tisk pozdravlja ženevske sklepe glede italijansko-abesinskega spora. Skoraj vsi listi objavljajo njih uvodnike, v katerih izražajo upanje, da se bo Italija končno vendarle pokorila mnenju vsega sveta, ki nedvomno v veliki večini obsoja njeno početje v vzhodni Afriki.

»Daily Telegraph« meni, da je morala odločitev sveta Društva narodov hudo vplivati na italijansko vlado. Društvo narodov je ustvarilo precedens, ki postane lahko odločilen za ves bodoči razvoj mednarodnih političnih dogodkov. Italija pa je prevzela odgovornost in se bo morala ukloniti zahtevam vsega, če noče, da se bodo sankcije v najkrajšem času zares pričele izvajati.

»Times« ugotavljajo, da se je svet Društva narodov mirno in odločno postavil proti vojni v vzhodni Afriki, ki je pomenila najtežjo krizo, kar jih je doslej doživelo Društvo narodov.

Angleži odpovedujejo tangerski statut

Berlin, 9. oktobra. o. V tukajšnnjih diplomatskih krogih se je razširila vest, da je britanska vlada odpovedala tangerski statut, ki bi se sicer 14. novembra avtomatično obnovil za nadaljnjih 12. let. Odpoved statuta bi pomenila veliko senzacijo za ves svet, če bi ne bilo italijansko-abesinske vojne, pravijo pa, da se o tem vprašanju med posameznimi prizadetimi vladami že dolgo vrše pogajanja. Zlasti Francija in Španija sta se postavili na stališče, da mora statut ostati v veljavi, dokler se ne sklene nova pogodba. Ako do 14. novembra ne bo dosežen nov sporazum, bo Tanger ostal brez gospodarja in ni neverjetno, da se bo ena ali druga sila podvizala najti mu novega. Vsekakor se bo zaradi Tangerja vršilo še mnogo konferenc in sestankov med prizadetimi velesilami.

Spomenik judenburškim slovenskim vojakom

Ljubljana, 9. oktobra.

V ponedeljek 7. t.m. so se na poziv pripravljalnega odbora Zveze bojevnikov sestali v mestni posvetovalnici ljubljanski bivši vojaki 17. pešpolka, nadalje bivši vojaki iz drugih polkov ter drugi ugledni meščani. Zastopan je bil tudi mestni župan ljubljanski dr. Ravnihar po magistratnem tajniku g. dr. Grasseliju. V imenu pripravljalnega odbora zveze bojevnikov je poročal g. dr. Kamušič o akciji Judenburžanov za postavitev spomenika našim slovenskim vojakom, ki so umrli med svetovno vojno v Judenburgu. Kakor so Judenburžani iz lastnega nagiba vsa leta po vojni skrbeli za grobove naših fantov in mož, ki počivajo na judenburškem pokopališču z enako pieteto kot za svoje lastne grobove, tako so sedaj na pokopališču pripravili lepo kapelo, v kateri je vzidana grobnica. Tu bodo položeni k večnemu počitku zemeljski ostanki naših slovenskih vojakov. Kapelo krasi krasna freska akad. slikarja Thome, v oltarno mizo nad grobnico pa je vzidana marmornata plošča na kateri so vklesana imena vseh 83 slovenskih vojakov. Kapelo so preuredili Judenburžani na lastno pobudo in niso zahtevali od Slovencev nobenega doprinosa k tozadevnim stroškom. Ob splošnem pritrjevanju pa je bilo sklenjeno, da bomo mi Slovenci sami prevzeli nase stroške za preureditev kapele, ker bo grobnica predvsem služila za večni počitek naših slovenskih ljudi, bivših vojakov. Tako se bomo dostojno oddolžili Judenburžanom za njihovo plemenito delo in počastili spomin naših umrlih vojakov — vojakov. Položnico škof. ordinarijata dobite pri vsakem župnem uradu.

V svrho preskrbe potrebnega denarja je bil izvoljen poseben odbor, sestavljen iz bivših vojakov 17. pešpolka in drugih uglednih Slovencev. Ta odbor bo organiziral nabiralno akcijo po vsej Sloveniji in bo tudi odposlal k blagoslovitvi te grobnice, ki 27. t.m. v Judenburgu, posebno deputacijo. Ker gre tu za slovensko čast in jugoslovenski ponos, ne bomo dopustili, da bi morali tuji državljani nositi stroške za napravo grobnice slovenskih vojakov. Zato je pričakovati, da bo vsak Slovenec in vsako slovensko podjetje poslalo svoj prispevek. Ker pa je samo malo časa, so vsi naprošeni, da nakažejo svoj prispevek čim prej na knezoškofijski ordinarijat v Ljubljani z označbo, da je prispevek namenjen za judenburški spomenik. Imena darovalcev bodo objavljena.

V navedeni odbor so bili izvoljeni: Predsednik: župnik Hafner Jernej, podpredsednik: industrijalec Rado Hribar, tajnik: Franc Kramar, blagajnik: Josip Potokar. Odborniki: dr. Juro Adlešič, Bizovičar Ivan, Hribar Ivan, Jagodic Franc, dr. Juvan Alojz, dr. Kulovec Franc, dr. Kamušič Josip, dr. Kuhelj Karol, Knific Emil, inž. Mačkovšek Janko, Mihelič Alojz, dr. Vladimir Ravnihar, inž. Franc Rueh, Schmidt Rudolf, Širca Ignac, Šturm Rado, dr. Voršič Jože, Wagner Rudolf, Zupančič Leopold. Odbor posluje začasno v pisarni dr. Kamušiča, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ul. 10.

MARIJ SKALAN

ROMAN Sida Silanova

»In meniš, da moraš sedaj čakati na izpolnitev tega maščevanja za grehe očetov, ker si edina četrtega pokolenja? Smešno? Čemu prav do četrtega? Čemu ne le do drugega, tretjega, ali pa dalje, do petega, šestega??«

»Ne, saj ne verujem v mrtvo črko. Dobro vem, da je tako zapisano samo zaradi lepobesednosti. Ni treba, da seže to »maščevanje« prav točno do četrtega po kolenja, pač pa seže gotovo do tistega, ki se še ne osvobodi škodljivih elementov svojih prednikov in še ni očiščen s krvjo in duhom novih sotvorcev drugih linij, moških ali ženskih.«

»Mar prav ti še niso očiščena?«

»Nisem. Predobro čutim, da sem še vsa Silanova, četudi so v meni divje pomešane vse njihove in njihovih družic lastnosti. Prav zaradi tega sem morda celo kristalizacija vsega silanovstva.«

Vsega tega se zavedaš? Vse to določaš in kategoriziraš kakor znanstvenik rezultate svoje analize? O takih stvareh sem brala v ruskih romanih, a tam ne govore o njih prizadeti sami.«

»Včasih tudi. In — čemu ne bi govorili. Bi morali vedno čakati, da nam povedo drugi? Saj sploh ne bi mogli. Samo vem vse, kar mi je treba vedeti za ugotovitev rezultata.«

»S te strani te doslej nisem poznala.«

»Tudi sama se nisem. Te dni sem pa globoko in vzdržema premišljevala. Hotela sem vsemu čisto do dna, in zdaj vem, zdaj se poznam. Vem tudi, da nista ne Ervin ne Danilo ničesar kriva. Oba sta le moji žrtvi.«

»Nazadnje postaneš še znamenita filozofinja,« se je zasmejala Danica.

»Za vse to ni potrebna nobena znamenita filozofija. Saj je vse tako naravno in preprosto. Čudno pa je to, da vseh teh dognanj — ne morem izkoristiti. — Manjka mi volje in moči. So trenotki, ko vem čisto določno, da vse to ne more biti drugače, kakor je. Vem tudi, da bi morala po tem spoznanju usmeriti vse svoje nehanje. Pa napoči čas, ko bi bilo treba nastopiti to pot in — ne gre. Nenadoma se mi zamegli razum in vse kar potem počnem, je neskončno neumno in takih dognanj nevredno. Vidiš to je, kar me sedaj še najbolj muči. Nekje v mojem razumu nekaj ni v redu. Tam je blazna praznina, nad katero zmaguje sirovi nagon z bolnimi živci.«

»Taka razmišljanja ti živce še bolj kvarijo, namesto da bi skrbela za zdravljenje. Vrzi vse preko ramena in živi tako, kakor žive drugi ljudje, kakor živim jaz...«

»Vrzi preko ramena... Zdravi živce... Mar misliš, da jih je moči ozdraviti? Ne, ne... Morali bi se napraviti čisto na novo, iz docela novega materiala; prav vse. Zame ni ozdravljenja...«

Vrgla se je hipoma Danici okoli vratu in krčevito zaihtela. Napad črnega obupa je sledil tokrat neposredno filozofski treznosti in mirnosti. Danica jo je skušala pomiriti, pa se ji je šele po dolgem trudu posrečilo privesti jo do novega, treznega premišljevanja.

»Vidiš,« je dejala in si otirala solze, »sedaj vidiš, kako je. Kadar me zgrabi, sem brez moči. Razum odpove...«

Danica je molčala. Zvečer je govorila z možem in ko je prišel dr. Frangež, ga je povabila k sebi.

»Gospod doktor,« mu je dejala, »Sida propada. Ako jo zares ljubite, potem jo rešite čimprej teh muk. Ločite jo od Rogana, ali pa jo pustite in ne pehajte v popolno pogubo njo in še sebe. Tu ni več časa za oklevanje. Smili se mi vsak dan bolj.«

»Draga gospa, ko bi samo vedeli, koliko se zadnje čase trudim, da bi jo pripravil do razvozlanja tega vozla, pa noče. Prosi me in roti, naj počakam. »Naj dozori,« pravi »naj se razvozla samo po sebi.« Pomagajte mi tudi vi. Dobro vem, da upošteva vaše besede.«

»Morda jih je včasih res, sedaj jih ne. Vedno bolj postaja nedostopna za vsak pameten svet. A nekaj je treba ukreniti. Ko bi poučila Ervina?«

»Brez njenega privoljenja ne moremo storiti ničesar. Verjemite mi, da imam dovelj poguma stopiti sam pred njenega moža in ga prositi, naj ji vrne svobodo, toda pomislite, kaj bi utegnilo biti potem! To bi pomenilo razbiti njen zakon brez njene končne odločitve. Pri njeni živčni polezni bi se lahko zgodilo, da bi nekoč, morda že prav kmalu, padla po meni: »Vrgel si me na svojo pot samovoljno, iz lastnih egoističnih hotenj.« To bi bilo strašno in njen zakon z menoj bi se lahko spremenil v nov pekel.«

»In vendar tako ni mogoče dalje. Ne razumite me krivo, gospod doktor! Njena prijateljica sem, ljubim jo in se mi smili, pa se vendar bojim tudi za vas...«

»Čemu?«

»Zaradi njene bolezni. Zdravnik ste, in veste bolje, kakor jaz...«

»Vem. Čisto določno vem, da bo tudi moje življenje z njo težka preizkušnja Moj razum pojmuje vse docela določno in, ako vam hočem govoriti odkrito, me svari pred to zvezo. Toda srce je močnejše. Ljubim jo in ne morem živeti brez nje. Moja ljubezen je slepa za vse argumente razuma. Zdelo se vam bo čudno, vem, saj se zdi tudi meni, a je tako. Vsega tega niti sam ne razumem. Kaj je prav za prav ta blazna ljubezen? Nikoli ne bi bil verjel, da je sploh mogoče tako slepo in brezpogojno ljubiti.

(Se bo nadaljevalo.)

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 9. oktobra, katoličani: Dionizij.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kinematografi zaprti.

Žalna svečanost na Kongresnem trgu ob 17.15.

Žalna svečanost Sokolske župe ob 20 na Taboru

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Nada Komotar, Vič - Glince, Tržaška cesta.

Iz Ptuja

— **Tukajšnja domače garnizija** pontonirjev se vrnila v nedeljo popoldne z velikih manevrih v Brčkem. Vojaki so bili dobro razpoloženi.

— **Zastrupljenje.** 10-letna Lizika Arnuš iz Desternika je pred dnevi padla doma na pločnik ter si ranila spodnjo čeljust. Ker rani niso posvečali posebne pozornosti, je nastopilo zastrupljenje po tetanus bacilu in mladenka je umrla.

Primorje suspendirano

Beograd, 9. oktobra. p. Na svoji si pripetili na tekmi z Gradjanskim. SK Primorju odvzame do nadaljnega pravica nastopa pri vseh tekmah v Ljubljani zaradi incidentov, ki so se pripetili na tekmi z Gradjanskim. Preiskava o tem je poverjena Brani Boroviću. Istočasno so suspendirani igralca Primorja Slamič in Bertoncelj ter vodja nogometne sekcije Primorja.

DNEVNE VESTI

— **Kredit za prvi del železnice Št. Janž-Sevnica odobren.** Iz Beograda poročajo, da je odobrena licitacija odnosno kredit za zgraditev prvega dela nove železniške proge Št. Janž—Sevnica v skupnem znesku 12.280.082-42 Din. Licitacija je bila 25. septembra in gradnjo je izlicitiralo znano ljubljansko podjetje Dukič & drug kot najnižji ponudnik za 12.400.000 Din. Zdaj ko je licitacija potrjena in kredit odobren bo podjetje takoj pričelo graditi novo železniško progo. To bo prvo veliko javno delo v Sloveniji po prevratu in bo vsaj nekoliko pripomoglo k zboljšanju težkega gmotnega položaja zlasti na Dolenjskem, kamor bo prišlo nekaj denarja. Gospodarskega pomena nove železnice za Slovenijo pa ni treba še posebej omenjati, ker leži na dlani.

— **Podržavljenje mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani.** S kraljevskim ukazom S. N. br. 38367 z dne 19. septembra t. l. se postopoma otvarja v Ljubljani popolna državna ženska realna gimnazija namesto mestne ženske realne gimnazije.

Dalmacija v filmu. V Split je prispel finski operater Konstantin Kostič, ki bo izdelal v Dalmaciji film v naravnih barvah. S tem filmomo se bo delala v Ameriki turistična propaganda za našo državo. Kostič je izdelal že več podobnih fimov tudi že v drugih državah. Filme v naravnih barvah so mogli doslej izdelovati samo v Ameriki.

Za ustanovitev jadransko - geografskega društva. Kongres naših geografov v Splitu je v ponedeljek zaključil svoje delo. Ob zaključku kongresa je bila sprejeta resolucija, v kateri se naglaša potreba razdelitve naše države na geografske oblasti in taka oblast naj bi se obdelala v posebnem zvezku, da bi dobili enotno geografsko knjigo o Jugoslaviji. V resoluciji se naglaša tudi potreba ustanovitve jadransko - geografskega društva s sedežem v Splitu. Končno je bilo sklenjeno, da bo prihodnji geografski kongres leta 1937 v Skoplju.

— **Hitlerjev zaupnik Ribbentrop ne pride v našo državo.** Nekateri naši listi in inozemski listi so objavili vest, da prispe v našo državo Hitlerjev zaupnik von Ribbentrop, ki se mudi zdaj na Poljskem. Nemško poslaništvo v Beogradu pa o tem ničesar ne ve. Ta vest je prišla najbrž iz inozemskih virov.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu 31. v Skoplju 30, v Sarajevu 27, v Splitu 26, v Rogaški Slatini 23, v Mariboru in Zagrebu 22, v Ljubljani 20. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.6, temperatura je znašala 10.

— **Z rogom v oko.** Mali 5 letni Ivan sin zidarskega pomočnika Moleta v Št. Rupertu na Dolenjskem, je šel pogledat sosedove krave. Krava je bila izredno nemirna, ker se je otepala nadležnih komarjev. Zamahnila je z glavo proti dečku in mu zasadila rog tik pod levim očesom. Dečka so prepeljali v ljubljansko bolnico. Obstoja nevarnost, da bo izgubil na leve močesu vid.

—lj **Očala, daljnogledi, barometri, fotoaparati itd, najugodnejši nakup pri Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Ljubljana, Stari trg 9. — Ceniki brezplačno!**

— **Zaradi brizganca ubil človeka.** V Novi Gradiški so v nedeljo zvečer lovci v neki gostilni praznovali otvoritev lova. V gostilni je sedela pri kartah za mizo še druga družba, kateri se je pridružilo nekaj lovcev in vrgli so karte. Josip Cenič je dobil partijo in tovariši so mu dali za vino. Ko se je družba že razhajala, je zahteval od Mije Jovanovića, naj mu plača še en brizganec. Jovanović se je pa upri, Cenič je potegnil revolver, Jovanović pa nož. Prvi strel ni zadel, druga krogla je pa zadela Jovanovića v čelo, da je že med prevozom domov umrl. Cenič se izgovarja, da je bil popolnoma pijan.

— **Starko zadavil v nadi, da pride do denarja.** V ponedeljek ponoči je bil izvršen v Krčevinah blizu Sarajeva roparski umor. 18 letni Husein Bašić je umoril 73 letno Dudo Muječić v nadi, da se bo polastil njenega denarja. Ponoči se je splazil v njeno izbo in jo zadavil. Namesto denarja je pa našel samo pol litra mleka, ki ga je popil.

— **Sin ustrelil očeta.** V Hrvatski Dubici je 21-letni Mitar Jerenić v ponedeljek ustrelil svojega 50-letnega očeta Nikolo. Vzrok zločina so družinske razprtije, ki so obravnavale tudi pred sodiščem. V ponedeljek sta se oče in sin spria zaradi košnje in sin je potegnil na kozolec kamor je vrgel oče za njim motiko in ga zadel. To je sina tako razjezilo, da je potegnil revolver in ustrelil očeta v glavo. Prekinjene

— **Šofer okradel gosta.** Zagrebška policija je aretirala včeraj šoferja Franja Novosela iz Ribnice, ki je vozil z avtotaksijem svojega gospodarja proti Sesvetam, pa je spotoma ukradel Maksu Muteju 3.000 Din vredno harmoniko.

Iz Ljubljane

—lj **REZERVNI OFICIRJI IZ LJUBLJANE** in okolice se udeleže žalne svečanosti ob prvi obletnici smrti blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katera se bo vršila danes ob 17.15 uri na Kongresnem trgu. Rezervni oficirji v uniformi z žalnim trakom na rokavu se zbero z aktivnimi oficirji na prostoru med Zvezdo in katafalkom, oni v civilni obleki z društvenim znakom in žalnim trakom na nasprotni strani za vrsto ognjegascev, ki tvorijo špalir. ODBOR

u— **Opozorilo. Danes ob 17.15 do 17.20 počiva ves promet na ljubljanskih ulicah.** Vozila in pešci naj ostanejo na mestu za časa teh 5 minut. Začetek in konec petminutnega zastoja javi strel z Ljubljanskega gradu.

Tvrdka Pirnat, sv. Petra c 22 in Poljanska c. 1 (Peglezen) nudi po neverjetno nizkih cenah najfinejše damsko in moško perilo ter vse modne potrebščine.

u— **Žalni spominski koncert ob obletnici tragične smrti blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja**, priredi ljubljanska radiofonska oddajna postaja drevi ob 20.30 v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Pri koncertu sodelujejo: ravnatelj stolnega kora g. msgr. Stanko Premrl, basist g. Tone Petrovčič, pomnoženi radijski orkester in dirigent g. Drago Marijo Šijanec. Izvedene bodo: Guilmantova žalna koračnica, Rheinbergerjev orgelski koncert s spremljevanjem orkestra, Saint Saensov Marche heroique, vmes pa nekateri resni spevi. Vabimo javnost, da se tega žalnega spominskega koncerta udeleži v čim večjem številu. Vstopnine ni.

u— **Uprava Hubadove župe** opozarja vsa ljubljanska pevska društva, da se bo vršila pevska vaja za žalno komemoracijo danes točno ob 16. uri v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Začetek komemoracije bo ob 17. na Kongresnem trgu. Združeni moški zbori bodo peli dve žalostinki: »Poljana tožiš« in »Usliši nas, Gospod!«. Note prinesite seboj. Udeležba za ljubljanske pevske zbore obvezna.

lj— **Kinematografi bodo danes zaprti.** Jutri ob 16. pa bo premiera prekrasnega filma, ki nam pokaže življenje ljudi na otoku Bali. Film je bil ves posnet v naravnih barvah ter je edino delo v tej sezoni, ki ga bomo videli izdelanega po sistemu »Technicolor«. Film ni samo zanimiv zaradi eksotične vsebine, marveč zlasti zato, ker nam brez maske pokaže otok Bali in njegove prebivalce. Videli bomo ljubezen brez krinke. Film bo zanimiv za vsakega. Sleherni bo prišel na svoj račun. Tudi prijatelji lepe godbe ne bodo prikrajšani.

—lj **Šentjakobski gledališki oder** otvori svojo letošnjo sezono v soboto 12. t. m. ob 20.15 uri z Govekarjevo ljudsko igro s petjem »Legionarji«. Legionarji so predigra k »Rokovnjačem«. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odra. V glavnih vlogah pa nastopajo dame: Ervina Wrischer-Petrovčičeva, Černičeva, Bučarjeva, Šubičeva in gospodje: Hanžič, Lavrič, Karus, Magdin, Moser, Milčinski, Urbič, in Vizjak. Za predstavo je preskrbela uprava deloma novo scenerijo in novo opremo. Prav tako so se nabavili novi udobni sedeži. Predprodaja vstopnic od sobote dalje. Cene znižane od 10. Din navzdol.

—lj **Ljubljanski Sokol** obvešča svoje članstvo, da je preminul njega dolgoletni član brat Alojzij Pirnat. Oposlanstvo društvene uprave ga bo spremilo na poslednji poti, ostalo članstvo pa vabimo, da se v čim večjem številu pridruži odposlancem. — Zbirali se bomo v četrtek 10. t. m. ob pol 3. ure pred mrtvašnico splošne bolnice. Obleka civilna z znakom. Blagopokojniku časten spomin. Uprava

—lj **Z. K. D. predstava, ki se bo vršila v petek ob 14.15 bo prav gotovo privabila mnogo ljubiteljev lepih filmov. Z. K. D.** nam namreč tokrat pokaže prekrasen film »Paganini« v katerem nastopa Svetislav Petrović nam dobro znani igralec svetovnega slovesa. Film je poln prekrasnih melodij in njega vsebina je jako razgibana in lepa. Svetujemo da si to delo ogleda vsak, ki se zanima za lep film.

Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 Din.

—lj **Revija vseh letošnjih plesnih novosti bo na »oficijelnem otvoritvenem večeru Jenkove šole v Kazini« v soboto 12. t. m. ob pol 21. uri.** Drevi pričetek »četvorkovega plesnega tečaja« z začetniškim poukom ob 20. uri.

— **Na progi Ljubljana — Sušak je Pečnikarjevo avtobusno podjetje v Ljubljani ukinilo redno dnevno vožnjo ter bo obratovalo do preklica še redno ob ponedeljkih, četrtkih in sobotah.**

Iz Celja

—c **Zopet občinska seja.** Celjski mestni svet bo imel v petek 18. t. m. ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu bodo poročila odborov in izvolitev članov upravnega odbora mestnega avtobusnega podjetja.

—c **Licenciranje bikov za mesto Celje** (bivšo občino Celje - okolico) bo v sredo 16. t. m. ob 8. zjutraj na sejmišču v Celju. K licenciranju je treba prignati brezpogojno nad 15 mesecev stare bike ne glede na to, ali je bil bik določen za pleme ali ne. Priporočljivo pa je, da priženejo rejci tudi mlajše, pod 15 mesecev stare bikce radi določitve event bodoče sposobnosti za pleme. Natančnejša navodila so razvidna iz zadevnega razglasa na oglasnih deskah mestnega poglavarstva v Celju.

—c **Vprašanje teharskega omrežja.** Gospod Viktor Tomšič na Teharju pri Celju je ponudil pred meseci mestni občini celjski svoje električno omrežje v nakup. Ker pa mestni svet ni imel prilike, da bi bil na seji sklepal v tej ponudbi, je g. Tomšič prodal omrežje falski elektrarni. Falska elektrarna je nedavno izjavila po svojem zastopniku, da je pripravljena prodati omenjeno omrežje mestni občini po nakupni ceni.

—c **Umrl je v ponedeljek zvečer v Petrovčah pri Celju v starosti 57 let župnik** v p. g. Peter Natlačen, brat bana dr. Marka Natlačena. V Petrovčah je živel dve leti. Truplo prepeljejo v četrtek ob 10. v Žalec, kjer bo po maši pogreb iz župne cerkve na pokopališče pri Sv. Kancijanu.

Iz Maribora

— **Otvoritveno predavanje** ciklusa predavanj, ki jih priredi Prosvetno in podporno društvo »Nanos« v Mariboru, bo imel v nedeljo 13. oktobra v Narodnem domu ob tričetrt na 10. dopoldne glavni urednik g. Radivoj Reharˇ. Govoril bo »O delovanju blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja med svetovno vojno«. Predavanja bodo vsak dan od 13. do 19. oktobra.

— **Kapelnik Herzog sprejema prijave novink in novincev, ki žele vstopiti v gledališki pevski zbor dnevno od 12. do pol 13. ure. Prijave pa sprejema tudi gledališka blagajna.**

— **Z zidarskega odra je padel.** Na novi stavbi na vogalu Vrtne in Vrbanove ulice se je včeraj popoldne zgodila zelo težka nesreča. Na visokem stavbnem odru sta delala 59-letni zidar Karel Koren in delavec Lovrenc Heričko. Nenadoma se je oder zrušil in pokopal pod seboj Korena, med tem ko je Heričko še pravočasno skočil skozi okno v sobo prvega nadstropja. Koremu so težke deske prizadejale mnogo poškodb in so ga reševalci nezavestnega prepeljali v bolnico. Nesrečo je povzročil neki delavec, ki je z odra odstranil železno sponо, ne da bi o tem obvestil svoje tovariše.

— **Stražnik ga je rešil.** Ko se je v nedeljo pozno ponoči vračal trgovski potnik Franc Stoparko v družbi dveh prijateljev iz Radvanja v mesto, jih je na Radvanjski cesti napadel 26-letni ključavničarski pomočnik Zdravko B. ter ga podri na tla. Dočim sta tovariša še pravočasno pobegnila, je napadalec Stoparka do nezavesti pretepel in ga suval, kamor je pač priletelo. K sreči je na njegove klice prihitel stražnik, ki ga je rešil pobesnelega napadalca. Stoparka so prepeljali v bolnico, napadalca pa je stražnik spremil v zapor.

— **Košajnc, zaslišujejo** kar v jetnišnici kjer je močno uklenjen, kajti še vedno obstoja nevarnost, da zločinec pobegne. Konec tega tedna bo preiskovalni sodnik temeljito zaslišal Košajnca.

— **Truplo pogrešanke potegnili iz Drave.** Poročali smo, da je pred dnevi neznanokam odšla z doma posestniška hčerka Kristina Pobernikova z Goriškega vrha pri Dravogradu. V ponedeljek pa so blizu Marenberga potegnili iz Drave truplo ženske, v kateri so spoznali pogrešanko.

ELITNI KINO MATICA
tel. 21-24.

Jutri premiera prekrasnega filma v naravnih barvah

PLESALKA BOGOV

LEGONG

Film lepote, lepih žena in ljubezni brez maske.

Film za ljubitelje lepe eksotične godbe. Bogato dopolnilo.

Izpremembe v naši vojski in mornarici

Imenovani so: za komandanta 21. pešpolka polkovnik Štefan Krčmar, doslej komandant 50 pešpolka, za komandanta 29. pešpolka generalštabni polkovnik Anton Lokar doslej komandant 43. pešpolka, za komandanta 46. pešpolka polkovnik Mirko Rajh doslej komandant 28. pešpolka, za komandanta 2. planinskega pešpolka polkovnik Metod Rakuša, doslej komandant 9. pešpolka za komandanta 16. artiljerijskega pešpolka polkovnik Mihael Lukanc, doslej komandant 25. artiljerijskega polka, za komandanta 2. bataljona 2. pešpolka major Ljudevit Pogačar doslej komandant 3. bataljona pešpolka kraljeve garde, za komandanta 2. bataljona 4. pešpolka major Matija Huber, doslej na službi v prometnem oddelku glavnega generalštaba, za komandanta 2. bataljona 13. pešpolka podpolkovnik Josip Škorpik, doslej komandant 2. bataljona 54. pešpolka, za komandanta 3. bataljona 16. pešpolka major Julij Reš, doslej upravnik skladišča 7. pošpolka, za komandanta 1. bataljona 19. pešpolka major Josip Šolc, doslej komandant 3. bataljona istega polka, za komandanta 1. bataljona 23. pešpolka major Josip Kopačin, doslej komandant 3. bataljona istega polka, za komandanta 1. bataljona 27. pešpolka podpolkovnik Mirko Zgaga, doslej komandanta 3. bataljona 49. pešpolka, za komandanta 2. bataljona 27. pešpolka major Vladimir Kalečak, doslej na službi v generalštabu 1. armijske oblasti, za komandanta 1. bataljona 31. pešpolka major Franjo Finžgar, doslej komandant 1. bataljona 56. pešpolka, za komandanta 2. bataljona 31. pešpolka major Anton Nardeli, doslej komandant 3. bataljona istega polka, za komandanta 2. bataljona 35. pešpolka artiljerijski major France Stropnik, doslej vršilec dolžnosti pomočnika načelnika generalštaba savske divizijske oblasti, za komandanta 2. bataljona 40. pešpolka Triglavskega major Dragotin Labaš, doslej komandant 2. bataljona 49. pešpolka, za komandanta 1. bataljona 41. pešpolka major Božidar Corn, doslej komandant 3. bataljona istega polka, za komandanta 1. bataljona 42. pešpolka podpolkovnik Milan Čudina, doslej komandant 2. bataljona istega polka.

Za komandanta 2. bataljona 43. pešpolka major Dušan Boškovič doslej komandant 2. bataljona 40. pešpolka »Triglavskega«, za komandanta 2. bataljona 46. pešpolka major Josip Prokeš doslej komandant 2. bataljona 31. pešpolka, za komandanta 4. planinskega bataljona major Josip Dežman, doslej na službi na komandi beograjskega vojnega okruga. Za komandanta 5. odseka granične trupe major Franjo Zahrl, doslej komandir 22. čete granične trupe, za komandanta 17. pododseka granične trupe major Slavko Skoliber, doslej komandir 58. čete granične trupe, za garnizonerja ljubljanske garnizijske uprave podpolkovnik Gjorgje Radojković doslej na službi na komandi ljubljanskega vojnega okruga, za vršilca dolžnosti komandanta broda Orao, kapetan korvete Josip Ahlin, doslej komandant torpeljarke T 1, za vršilca dolžnosti šefa vojne delegacije pri direkciji rečnega prometa kapetan korvete Vladimir Kostanjec doslej komandant rečnega broda Cer. Za pomočnika komandanta minerske komande kapetan fregate Vladimir Lubaš, doslej šef vojne delegacije pri direkciji pomorskega prometa, za komandanta torpiljarke T 6 kapetan korvete Julij Saks, doslej v službi v 2. hidroplanski komandi, za vršilca dolžnosti komandanta broda Jastreb kapetan korvete Zdenko Papež, doslej na službi v artiljerijski šoli mornarice, za komandanta topiljarke T 8 kapetan korvete Karel Levičnik, doslej na službi v orožnem zavodu komande pomorskega arzenala, za komandanta torpiljarke T 3 kapetan korvete Miljutin Zagoda, doslej na službi v mornarske komandi na brodu Krka, za šefa kožnovenoričnega oddelka stale vojaške bolnice sanitetni major mornarice dr. Franjo Vizjak, doslj na službi v pomorski vojni akademiji in zdravnik dubrovniške garnizije, za vršilca dolžnosti komandanta podmornice Habri poročnik bojnega broda I. klase Josip Černi, doslje vršilec dolžnosti komandanta podmornice Smeli, dosedanjih dolžnosti so razrešeni artiljerijska kapetana I. klase Danilo Trampuž in Franjo Golob ter zrakoplovni kapetan I. klase Milan Dir.

Vojvoda Kentski je dobil sina

London, 9. oktobra. p. Vojvodkinja Kentska je danes ob 2.15 porodila sina.

Radioprogram

Petek, 11. okt.

11.00: Koroški Slovenci (Uršič Franc) — 12.00: Reproduciran koncert resne glasbe; — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Narodne pesmi s spremljevanjem Radijskega orkestra pojo ga. Neratova, gdč. Mišičeva, gg. Gostič, Janko; — 14.00: Vreme, borza; — 18.00: O ženski izobrazbi (Dora Vodnikova); — 18.20: Jacques Ibert: Eicales (simf. sutia na ploščah); — 18.40: Delavska ura: Problemi zasebnih nameščencev Češnoval Slavko) — 19.00: Čes. vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nac. ura; — 20.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Citre solo, g. Mezgolits.

Sobota, 12. okt.

12.00: Virtuozi (instrumentalni sol koncert na ploščah); — 12.45: Vreme, poročila; — 13.00: Čas, obvestila; — 13.15: Nekaj naših resnih spevov na ploščah; — 14.00: Vreme; — 18.00: Delopust, izvaja Radijski orkester: Jakl: V veseli družbi, Waldteufel: Espana, Smetana: Suita iz »Prodane nevestec«; — 18.40: Važna zunanja politična vprašanja (dr. A. Kuhar); — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; — 19.30: Nac. ura; — 20.00: Istrska ura: Govor, pesmi, recitacije; — 21.00: Radijski orkester; — 22.00: Čas, vreme, poročila, spored; — 22.15: Berlioz: Odlomki iz fantastične simfonije.

Prenos po radiu

Radijska oddajna postaja v Ljubljani sporoča, da se bo velika manifestacijska prireditev na Kongresnem trgu prenašala po radiju in bodo lahko sledili govorom in dogodkom te komemoracije poslušalci in poslušalke po vsej dravski banovini. Komemoracija se prične ob 17.15. Prav tako je radijska oddajna postaja v Ljubljani določila za 8., 9. in 10. t. m. izključno umetniški in žalni program.

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

HUBERTUS PLAŠČE nepremočljive, otroške 165 Din za odrasle 250 Din, v vseh barvah pri Preskerju. Sv. Petra cesta 14 4.L

PREMOG
drva — karboparketi
SLOVŠA
Kolezijska ulica 19
telefon 39-34
67/L

PRAGA - BABY 1935 Idealen majhen voz s 4 sedeži, ki porabi 8 litrov bencina na 100 km, nenavadno eleganten odgovarajoč vsem zahtevam Ponudbe pošlje: Zastopstvo Praga avtomobilov, Zagreb, Svačičev trg 12. Ugodni plačilni mesečni obroki 2799

GRAFOLOG in HIROZOF N Sadlucki v Ljubljani, ostane še do 9. novembra. Sprejema vsak dan od 9—12 in od 2—7. Vsakemu klijentu se dajo pismeni nasveti, kateri koristijo za celo življenje. Ljubljana hotel »Slon« soba 64. 2895

GLASBA

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par, davek 3.- Din

Kratek KLAVIR boljše znamke dobro ohranjen takoj kupim. Ponudbe z navedbo znamke in cene na upravo lista pod »Gotovina«. 2800

PRODAM

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

DVE ŽENSKI jopici za srednjo žensko postavo, škornje št. 40 ugodno prodam. Ogleda se Študentovska ul. št. 3/II. 2801

POUK

Beseda 50 par, davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

ŠIVILJA SPREJME gospodične v dnevni in večerni pouk v šivanju lastne garderobe. Naslov v upravi »Slov. Naroda« 75/L

MALI OGLASI
v
»SLOV. NARODU«
IMAJO
SIGUREN USPEH!

Narodna tiskarna
LJUBLJANA
KNAFLJEVA
5
IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA TER SE PRIPOROČA
ZA CENJ. NAROČBE

Dobro jutro, dober dan za nego zob le Cimean

Makulaturni papir
proda
uprava „Slovenskega Naroda“,
Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5

†

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da nam je umrl naš blagi, ljubljeni oče, stari in prastari oče, stric in tast, gospod

Ivan Ev. Lobe

nadučitelj v pokoju

v starosti 92 let.

Žalni sprevod se bo vršil izpred hiše žalosti v četrtek, dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne.

KRKA, LJUBLANA, MAKOLE.

Žalujoče družine
LOBE, GROŠELJ in MIKLAVEC.

Naš poraz pred 15 leti

Zakaj smo pred 15 leti izgubili najlepši del slovenske zemlje ?

Ljubljana, 9. oktobra

Ob 15. letnici onega usodepolnega dne, ko nam je bil z usiljenim plebiscitom odtrgan od našega narodnega telesa najlepši del slovenske zemlje, naš tužni Kororan, nam stopa to vprašanje znova v vsej krutosti pred oči.

Vzroke našega poraza lahko razčlenimo v štiri glavne činjenice, ki so odločilno vplivale na izid glasovanja. Eden glavnih vzrokov je bila naša lastna brezbrižnost in politična naivnost, saj smo do zadnjega trdno verovali, da nam bo »pravična« mednarodna diplomacija vendarle prisodila zemljo, ki smo jo tako radi nazivali »zibelko slovenstva«.

Drugi vzrok našega poraza pa je gospodarskega značaja. Plebiscit na Koroškem je povzročil Avstrijcem zelo naklonjeni ameriški polkovnik Sherman Miles, član ameriške misije na Dunaju, ki jo je vodil poznejši prezident Združenih držav Sev. Amerike Coolidge. Ta ameriška misija je bila povsem pod vplivom Dunaja, zato je tudi poročala pok. prezidentu Wilsonu o položaju na Koroškem tako, kakor so ga misiji slikali Avstrijci. Ko sta polk. Miles in njegov pobočnik poročnik Kink februarja meseca 1920 prepotovala slov. Koroško, sta predložila prezidentu Wilsonu potom dunajske ameriške misije za Avstrijce zelo ugodno poročilo, v katerem pravita, da se slov. Koroška ne toliko iz narodnostnega, kakor iz gospodarskega stališča priključi Avstriji. Za človeka z ameriško miselnostjo so pač mesta in gospodarski centri pomembni in odločilni, ostala dežela se pa mora ravnati po teh. To dejstvo moramo imeti v vidu, če hočemo Wilsona in njegovo odločitev za plebiscit pravično soditi. Miles mu je pač poročal o teritoriju, ki je po visokih Karavankah proti jugu zaprt in ki tvori nekako enoto zase, kjer so večji centri: Velikovec, Železna Kapla, Borovlje, Beljak demonstrativno podčrtali svoje laži — nemštvo, sredi te topografične enote pa leži Celovec. Za Američana je bilo popolnoma razumljivo, da mora ta kotlina Celovcu na ljubo ostati skupaj in da se naj prisodi bodisi v celoti Jugoslaviji ali pa Avstriji. Glede na vsebino Milesovega poročila je obstojala celo nevarnost, da se prisodi ta kotlina kratkomalo Avstriji glede na zemljepisni položaj. Zato je veljala odreditev plebiscita smatrana za uspeh še bolj pa poznejša delitev te kotline v coni A in B, s čemer je bila trditev v enotnosti te kotline sicer desavuirana, v resnici nam pa je delitev ogromno škodovala. — Plebiscit nam torej ni bil silien z narodnostnih, marveč zgolj iz gospodarskih vidikov. **Plebiscit torej ni prejudiciral rešitvi narodnostnega vprašanja koroških Slovencev in je to vprašanje ostalo tudi po plebiscitu nerešeno.** Prebivalstvo je v plebiscitnem glasovanju odločalo samo o državni pripadnosti in ne v svoji narodnosti. To nam bo prišlo gotovo prav kadar bi se reševalo vprašanje priključitve Avstrije Nemčije, ker se je vršilo glasovanje le za Avstrijo, ne pa za Nemčijo.

Nobenega dvoma ni, da bi bila ogromna večina koroških Slovencev za takojšnjo priključitev k Jugosl. če bi pripadli k Jugoslaviji tudi Celovec in Beljak ter druga mesta na severni narodnostni meji ki so v gospodarskem pogledu za koroške Slovence življenskega pomena. Tega jamstva koroški Slovenci baš niso imeli. V plebiscitni komisiji je nam nasprotna struja izdejstvovala, da se naj sporno ozemlje razdeli v 2 coni in sicer v cono »A« in »B«. V coni B. naj bi bili obe gospodarski in kulturni središči Celovec in Beljak, dočim naj bi se v coni A. izvedlo glasovanje najprej in nato, če bi se tukaj izreklo prebivalstvo za Jugoslavijo, tudi v coni »B«. Ta načrt je sprejela plebiscitna komisija na priporočilo Avstrijcev, ki so dobro poznali gospodarske težnje koroških Slovencev. — Spričo vitalnih gospodarskih interesov večine prebivalstva v glasovalnem ozemlju, ki vidi v Celovcu in Beljaku svoje gospodarske centre, kakor jih vidimo Slovenci v Ljubljani, Mariboru in Celju, lahko s ponosom naglasimo da je število za Jugoslavijo oddanih glasov izredno častno, zlasti tudi glede na to, da so bile takrat neposredno po preobratu ljudske množice povsod tako na Koroškem kakor pri nas v Sloveniji narodno povsem apatične in desorijentirane, da ne rečemo begane. —

Glavni vzrok našega poraza je pa bila brezvestna propaganda naših nasprotnikov proti naši mladi državi in njeni junaški vojski, ki so jo sramotili in žalili na vse načine. V rokah imamo zeleno-beli avstrijski propagandni letak, ki pove vse. Na njem se vidi, da so Avstrijci temeljito izrabili protivojno razpoloženje prebivalstva po preobratu. Naša propaganda zdaleka ni dosegla nasprotne in je bila sploh docela brez učinka napram vehementni protisrbski in antimilitaristični avstrijski gonji, ki ni ostala brez uspeha. Navse zadnje pa ne smemo pozabiti dela nam skrajno nenaklonjene plebiscitne komisije, ki je z malo izjemo delala točno po željah naših nasprotnikov. Spričo takega stanja smo lahko zadovolini z številom 15278 slovenskih glasov, ki so bili oddani za Jugoslavijo. —

Danes ob 15. letnici nesrečnega plebiscita želimo le eno: Da bi število zvestih nam bratov onstran Karavank vztrajalo v veri, da bo tudi njim prej ali slej napočila zlata svoboda, saj krivični režim sam dela na tem, da vzbuja med narodom odpor, nas pa vedno znova opominja, da trpečih bratov ob Zilji, Dravi, v Rožu in Podjuni pozabiti ne smemo. Čas bo izlečil vse rane, tako tudi našo najboli skelečo koroško narodno nano. Saj je tudi naš nepozabni narodni junak general Maister zapisal: Oj saj ne spim, le čakam čas, in čakam vas, da gremo skupaj čez Št. Vid, med brate našo Zilo pit«.

Naše spominske znamke

Namestu reprezentativnih znamk zopet neokusen diletantizem

Ljubljana, 9. oktobra

Ko je po marsejskem atentatu postalo atkualno vprašanje naših novih znamk, sta dala naša priznana grafična umetnika inž. Janko Omahen in inž. Domicijan Serajnik pobudo za nove znamke z likom Nj. Vel. kralja Petra po znanih slikah akademskega slikarja Božidarja Jakca. Ker sta stremela za tem, da bi bile znamke res okusno izdelane in sta hotela tudi pokazati, kakšne bodo v resničnem formatu in barvah, je naša Delniška tiskarna, ki slovi že dolgo po kvaliteti svojih izdelkov, izdelala poskusne odtise teh znamk v bakrotisku. Znamke so bile poslane v Beograd na vse pristojna me-

Ta znamka je eden izmed osnutkov g. inž. Domicijana Serajnika. Naši poštni upravi pa očitno ni bilo všeč, ker se je rajši odločila za osnutek neznanega beograjskega slikarja,

sta in naša javnost, ki je zvedela za ta korak prav iz našega lista, je bila skoraj prepričana, da bodo vsaj najlepše med njimi res zagledale luč sveta kot redne frankovne znamke.

Pa smo se zmotili. Neki anonimen slikar, ki mora imeti v Beogradu pač boljše zveze, kakor naši umetniki, je prodrl s svojim osnutkom, ki zdaj »krasi« naše znamke. Upamo, da so merodajni gospodje prebrali ocene teh znamk v raznih tujih strokovnih listih, če že niso brali ocene v našem listu, ki je izšla dan po izidu novih znamk.

Kmalu po teh posnetkih je izdelal g. inž. Serajnik še nekaj svojih zamisli: posebno serijo znamk, ki naj bi bile nekakšen spomin na obletnico atentata. Znamke so imeli štiri različne črteže in sicer sliko Nj. Vel. kralja Petra v sokolskem kroju, sliko Nj. Vel. kraljice Marije, lik kralja Aleksandra v admiralski uniformi s palmo in sliko Oplenca. Zlasti tretja znamka, ki jo prinašamo v reprodukciji, je bila po svoji izdelavi in sliki majhna umetnina, ki bi bila res dostojen spomin na velikega vladarja.

Tudi te znamke, izdelane v raznih barvah v bakrotisku, so romale v Beograd — in tam ostale.

Pred dvema mesecoma pa se je začelo prvič v javnosti govoriti, da pripravlja naša markarnica spominske znamke s sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra v admiralski uniformi. Mislili smo, da bo nedvomno sprejet osnutek g. inž. Serajnika, ki je počival že precej mesecev v Beogradu. Napovedane so bile štiri vrednote od 0.75 do 3.50 Din v skupni ceni 7.50 dinarja in naši filatelisti so se za te znamke res živo zanimali. Ko je naša poštna uprava za to zanimanje zvedela je na »brzo roko« sklenila izdati še docela nepotrebno znamko po 7.50 Din, tako da bi se cena serije podvojila. No tudi to bi se dalo prenesti, če bi bile znamke res takšne, kakor bi morale biti.

Včeraj so prišle nove znamke v Ljubljano in posrečilo se nam je dobiti za naš list prve vzorce.

Ko smo pred dnevi zvedeli, da osnutek inž. Serajnika ni bil sprejet, temveč, da so bile znamke izdelanne kakor »kod kuče«, nismo več pričakovali kaj posebnega, vsekako pa več, kakor je bilo to, kar smo dobili. Kajti te znamke, ki naj bi bile spomin na našega nesrečnega vladarja, so izdelane tako, da je sramota, da se upa naša poštna uprava priti z njimi sploh na dan. Skrajni dilentantizem v zgradbi celotne slike, malomarna izdelava (črke!), neroden format vse to nam jasno priča, kako malo okusa imajo tisti, ki jim je zaupana naloga, da nas z znamkami dostojno predstavijo svetu. Kolikrat smo že pisali, da je znamka legitimacija in najboljša reklama za njo! Kolikrat smo že omenili in se sklicevali na znamke v drugih državah, toda vsak apel je kakor bob ob steno.

Vzorec spominskih znamk, ki so prišle danes v promet.

Apeliramo poslednjič: Kadar se bodo spet izdajale nove znamke, naj se razpiše natečaj za osnutek. Pritegnejo naj se k delu naši umetniki, za razsodnike pri sprejemanju osnutkov pa naj se izbere žirija strokovnjakov. Za izdelavo osnutkov naj se da umetnikom dovolj časa.

Naj se že enkrat nehajo tiskati znamke v knjigotisku, ki je premalo izrazit in naj se začno upotrebljati za tiskanje znamk plemenitejše vrste tiska (heliogravura, bakrotisk, svetlotisk, tisk v mezzotinti in gumijev tisk).

Stroji, ki bi si jih morala naša markarnica v ta namen nabaviti, niso dragi! Tako bi n. pr. stala rotacija za bakrotisk komaj milijon dinarjev in nedvomno bi lepe znamke zbudile toliksno zanimanje filatelistov, da bi se stroji amortizirali s presežkom prodanih znamk že v prvem mesecu.

Pripominjamo, da imajo celo Abesinci že znnamke v bakrotisku!

Nikari pa se več ne blamirajmo pred inozemstvom z znamkami, kakršne prihajajo na dan zadnja leta. To nam samo jemlje ugled. Naše novo poštno ministrstvo naj malo pogleda, kakšne zamke imajo v drugih državah in naj že enkrat napravi red,

★

Navedimo še kratko katalogizacijo nove znamk:

Oficielno menda še ni bilo izdano obvestilo o nakladi. V dobro informiranih krogih pa trdijo, da se giblje naklada posameznih znamk med 200 do 250.000 kosov.

Znamk v spominski seriji je pet in sicer: po 75 par smaragdno zelena, 1.50 dinarja cinobrasta, po 1.75 Din čokoladnorjava, po 3.50 Din violičasto višnjeva, po 7.50 Din vinskordeča.

Izdelane so v knjigotisku, zobčanje je linijsko 11. in pol, pole pa po 10×10 kosov. Papir je kredast in barve delno anilinske, občutljive za toplo vodo. Format znamk je 27×34, format slike same 22×29 mm.

Izredno uspela ruska komedija

Švarkinovo „Tuje dete“ je z izvrstno predstavo in apartno inscenacijo sijajno zmagalo

Ljubljana, 8. oktobra.

Gogoljev duh še živi in tale ruska sodobna komedija nas iznova utrjuje v tem prepričanju. Dejstvo je, da uprizarjajo vsi ruski odri Švarkinovo »Tuje dete« že drugo sezono z nečuvenim uspehom da so ga uprizorila ali pa ga v kratkem uprizore vsa slovanska gledališča, in da osvaja Švarkin tudi že ostala evropska in ameriška gledališča.

Vse hvale je vredno, da tudi naša drama ni med zadnjimi, ki so se lotili te originalne, duhovite, prav izredno prijetne komedije že takoj spočetka sezone. In žela je tudi pri nas izreden uspeh, ki bo po zaslugi inscenatorja režiserja g inž. arh. B. Stupica in našega izvrstnega gledališkega osobja trajen. Kar nič ne dvomim, da se bo kakor Gogoljeve sijajne komedije tudi Švarkinovo »Tuje dete« vedno iznova vračalo v naš repertoar.

Mladi, doslej neznani ruski mojster je zgradil svojo odrsko umetnino uprav genijalno. Manja, dramska igralka začetnica, hčerka starega dobrega gledališkega glasbenika, je dobila ulogo: igrati mora dekle, ki se je pečalo s svojim ljubčkom. Rodila bo, a ljubček jo je pustil! To zvedo starši in poženo hčer iz hiše. Vsi znanci so se obrnili od nesrečnice, ki trpi, štiri dejanja in osem slik trpi... Manja pa se ne more vživeti v to ulogo, zakaj nov človek je, ponosen, samostojen. Čemu trpeti, če bo srečna mati? Čemu trpeti zaradi lopova neznačajneža in zaradi omejenih staršev in izdajalskih znancev? Ona bi ne trpela! Vendar se muči z ulogo in govori stavke, polne obupa. Sliši jo prijateljica Zina in misli, da javka in toži Manja zares. Kar hitro naj gre ž njo k babici Agripini, da ji odpravi zarodek in jo reši katastrofe. Manja gre res ž njo ali, le zato, da bi se ondi seznanila z obupankami; s svojo zdravo, pogumno miselnostjo pa reši in dvigne tam le drugo tako dekle, resnično nesrečnico visokošolko Rajo.

Iz tega se razplete komedija. Zopet gledamo zabavno borbo med starinskim in mladim naziranjem, celo galerijo imenitno naslikanih značajev, celo mrežo dogodkov, polnih življenja, komike in tragike, veselja, smeha, ginljive ljubezni in tudi grde podlosti.

Vse se godi v današnji boljševiški Rusiji, ki nam jo predstavlja Švarkin z raznih vidikov mladine in starine neverjetno objektivno in čudovito simpatično. Zares se čudimo, kako svobodno kritično ošvrka avtor marsikatero boljševiško zablodo in s koliko nežnostjo presoja konservativnost starih, ki so vzlic vsemu ginljivi v svoji neskončni, uprav ruski plemenitosti.

Nemogoče je, da bi vsaj skiciral razvijanje in končno razpletanje dejanja. V petih slikah se zgodi toliko, da ne prideš iz napetosti in uživanja. Rečem le, da se ni naša publika že dolgo tako resnično zabavala kakor ob tej zdravi, krepki, življenjsko resnični komediji.

G. inž. Štupica pa je postavil na oder resnično apartno sceno, konstruktivistično krajino z dvema plastičnoma zgrajenima vilama s terasami, stopnicami in ploščadami. Že to igrišče je osupljalo in zavzelo gledalce. Tu se igrajo štiri slike, le ena slika se godi v sobi pri operativni babici. Inscenacija je bila torej nova, velezanimiva, a tudi vsa predstava je potekala ob izvrstnih kreacijah gladko in napeto ter je ostavila — vzlic dolgoveznosti zaključka zadnje slike — najboljši vtis.

Ga Nabjocka, naša nedosežna karakterna igralka, in g. Lipah, ki zna izborne starčke predstavljati kakor redkokdo, sta nam podala sodoben ruski parček mamice in očka, pravcata Bavcis in Filemon. Prisrčnost in plemenitost staršev, pogreznih v stare nazore, a pripravljenih za vse žrtve, sta izražala v maski, igri in dikciji dovršeno.

Odlična Manja igralka začetnica, oblegovana od raznih tipov ljubimcev, samosvoja in bistra, je bila ga Severjeva. Iznova je dokazala, da smo dobili ž njo igralko širokih posobnosti, bogatih izraznih sredstev, naravna in topla, vseskozi prepričevalna. Izredno simpatično židovko Rajo visokošolko ponesrečenko, daje ga Šaričeva z vsem svojim šarmom in polno učinkovitostjo. Zelo efektno se uveljavlja zopet ga Boltarjeva kot lepa Agripina, prav iskrena naturna Zina, mala nevoščljiva prijateljica, pa je gospa Vida Juvanova.

Študenta inženjerja praktikanta sta gg. Jan in Stupica, Kostja in Jakov. G. Jan je ves v svojem elementu, saj Kostja mu daje priliko, da se kaže s svojih najlepših strani. Zelo prijetno nas je presenetil g. Stupica kot odlično v vsakem pogledu močno kreiran Jakov. Ta ateist Kavkaz, sin mohamedanskega očeta, je pojava, ki ji je dal Stupica toliko življenjske topline in duha, da je ne pozabimo. Njegov opis domovine je bil čudovit!

Originalen, v bistvu komičen je bil prav tako simpatični zobotehnik Senečka g. Sancin in krepko zajet lahkoživec inženjer Pribiljov g. Gregorin. Ako bi bil Rajin oče, zadirčen in groteskno skakutav, bi dejal, da je g. Skrbinšek kakor vselej non plus ultra. Pa so vsa figura in vsi njegovi prizori odveč.

Skratka: vzorno postavljena in igrana ruska komedija, ki naj si jo gre ogledat vsakdo! To je končno po obliki in vsebini res nekaj povsem novega. Gledališče je bilo polno. Fr. G.

Popravek. V moji zadnji kritiki o komediji »Med včeraj in jutri« čitaj pravilno, da je bil g. Jerman režiser debitant, a ne diletant! In Goethe je dejal, da naj bo človek »edel, hilfreich und gut«! Druge tiskovne pomote popravi pač sam. Fr. G.

Kupujte domače blago!

Lion Feuchtwanger: 50

Žid Süss

Roman

Že bi bile morale zadoneti fanfare vojvodskemu paru v pozdrav, že se je bil pojavil Süss na pragu sprejemnice, že so se pomenkovali gostje v dvorani, toda vojvoda se je bil zamudil v predsobi. Zagledal je bil ob strani prezidenta cerkvenega sveta, dekle visoke, krasne postave, v noši florentinske vrtnarice. Ko je slačila plašč in si popravljala trakove širokega slamnika, je odložila za trenutek krinko in vojvoda je zagledal njen zagoreli, kakor iz granita izklesani obraz, zagledal je njene temnomodre oči, odražajoče se čudno od temnih gostih obrvi. Prešinilo ga je kakor že dolgo ne ob pogledu na žensko, kolena so se mu začela šibiti in imel je občutek praznote v želodcu. Lahko nasmejana vojvodinja se je urno ozrla s Karla Aleksandra na dekleta, ki si je brž zopet zakrilo obraz s krinko. — Vaša Milost, zdi se mi, da morava v dvorano. — Tedaj je pa že prihitel Süss, slok in eleganten v saracenskem kostumu, da bi ju spremil. Kdo je ta dama? — je vprašal Karel Aleksander. — To je hčerka prezidenta Weissenseea, če se ne motim, gospodična Magdalena Sibyla Weissenseeva, je odgovoril žid. Potem je vojvodski par stopil v dvorano, gostje so se globoko priklonili, fanfare so zadonele.

Ker je bila vojvodinja zelo navdušena za komedijo, je otvoril Süss večer s kratko italijansko opero »Pustolovec proti svoji volji.« Ob tej priliki je nastopila prvič nova pevka Napolitanka Graziella Vitali. Majhna, živahna, debeluhasta, lepega, zagorelega, nekoliko grobega obraza z nemirnimi očmi. Süss si je mnogo obetal od njenega vtisa na vojvodo. Ženske njenega kova so najbolj ugajale Karlu Aleksandru. Opisal je tudi v pestrih barvah, kaj vse lahko doseže in ko so pevko po komediji predstavili vojvodi, ga je začela obletavati z veliko vztrajnostjo, ponujala se mu je vpričo vseh gostov s kretnjami in pogledi in čakala je samo, kdaj odide z njo med štiri stene. Toda Karel Aleksander se za njo ni dosti zmenil, samo zamrmral je nekaj, kakor: Pozneje, pozneje! Bilo je jasno, da mu hodi danes po glavi druga.

Magdalena Sibyla med predstavo skoraj ves čas ni odložila krinke. Pod njo in pod velikim slamnikom je skrivala razvneta, zardela lica. Rada se je dala pregovoriti, da je prišla z očetom v Süssovo palačo, toda zdaj je to obžalovala. Ni imela moči, da bi kljubovala satanu. Bil je napuh in predrznost misliti, da bo privedla vraga k bogu s svojimi slabotnimi rokami. Odkar je bila spoznala, da je vrag žid, jo je pekla vest. Kako vroče se je obračala k bogu, toda on je molčal. Knjige pokore, spoznanja in kesanja so bile samo papir. V Swedenborgovi so bile besede, te pa niso zvenele in zadevale v živo. Hitela je k Beati Sturmovi, slepi svetnici, toda ta ji ni mogla ničesar povedati. Svetnica je bila ubogo, bolno, starodeviško bitje, ozračje okrog nje je bilo pusto in zatohlo.

Ni zagledala žida kakor takrat na obisku z očetom in dolgo je oklevala, predno se je odločila oditi na ples. Toda ta večer ji je prinesel samo razočaranje in težke muke. Süss se ni zmenil za njo, samo nekaj hladnih besed običajnega pozdrava ji je privoščil. Ni mogla vedeti, da je to lokava preračunljivost. Videla je samo, da Lucifer za njo nima oči. Odložila je krinko z zagorelega, potrtega obraza. Lucifer za njo ni imel oči. To jo je ranilo bolj, nego poraz.

Toda nekdo drugi je že drugič videl zagoreli, otožni dekličin obraz, opazoval ga je dolgo z naslado, ogledal si je temejito vsako potezo, posebno pa temnomodre žareče oči, ki so se tako čudno odražale od temnih las. Gromska strela, tale Weissenseeva! Torej tudi take ženske so živele v njegovi deželi. To je bila Švabinja, njegova podložnica, toda Švabinja posebne vrste. Karel Aleksander ni nikoli pomislil, da cvete temu lisjaku Weissenseeu v domu tako lepa roža. Imel je delo za seboj, bil je spočit, čutil se je osveženega. To je bilo nekaj drugega, novega. Zdaj je imel večer svoj pomen. Vlaška komedijantka, ki mu jo je Süss tako hvalil, je samo povečala njegove skomine po tej krepki, mladi, zdravi Švabinji.

Kmalu po operi so gostje posedli okrog mize. Večerja je bila bogata in sijajna. Krinke so odložili, razgreti obrazi so gledali zaupljivo in dražili dvojno: Ostra jedila, močna tuja vina, krepke napitnice.

V dvorano priskakljajo nagajivčki, plenijo omare z dragulji in podajajo s smešnimi kretnjami damam darila, ki jih je pripravil Süss. Dom Bartelemi jih budno opazuje, kako izročajo damam kamen za kamnom, verižico za verižico, zapestnico za zapestnico. Ta dolgin z desno ramo, čudno privzdignjeno, z modrikasto rdečim, bahavim obrazom na suhem vratu, okrog katerega se mu je ovijal praznični nagubani ovratnik starinskega portugalskega kroja, je pošiljal svoje podolgovate srepe ozke oči izpod namršenih obrvi na neprestane poizvedbe. Ležale so globoko v duplinah, prežale so v stisnjeni mrliški glavi. Pfalški tajni svetnik — poleg tega tudi generalni ravnatelj trgovine in proizvodnje tobaka — si je dajal razkazovati od dam poedina darila in jih strokovnjaško ocenjeval. Süssu je bilo zelo neprijetno, ko je slišal njegov votli, hladni počasni glas, ki je tako pogosto preplačal njegove ponudbe, ki mu je pokvaril toliko kupčij, ter ga delal tako dolgo majhnega in brezpomembnega. Z odporom in studom je opazoval starčevsko strast, s katero je pretresal dom Bartelemi lesketajoče se kamne med suhimi, modrikastimi prsti. Spogledala sta se izpod čela kakor dve prežeči ptici roparici, eden star, izmozgan, neizmerno izkušen, drugi mlajši, manjši, igravo požrešen.

Lepi kamni, dobri kamni, je dejal dom Bartelemi, toda to so smeli v primeri z vašim demantom. Dovolite, da pogledam vaš demant, je dejal Süssu in obračal je ta dragulj nežno med pajčjimi prsti in s svojim votlim glasom je zalajal čez glave poslušajočih gostov: — Koliko zahtevate za ta kamen, gospod finančni ravnatelj? — Ne prodam ga, je odgovoril Süss. — Pfalško tobačno proizvodnjo vam dam zanj, je pritiskal Portugalec. — Ne prodam ga, je ponovil Süss odločno. Dom Bartelemi je nerad vrnil kamen, vojvodinja je pa pripomnila:

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.